

Da forsamlingshuset brændte

Fra Hardsysselfolk III

Af Jørgen Helgesen

Det, jeg vil fortælle om, ligger kun 13 år tilbage, men det vil altid være sådan, at der er nogle dage, man husker bedre end andre. Der er begivenheder, der har »brændt« sig fast i erindringen, så de står så levende, som var det i går, det skete. For mig bliver tirsdag den 2. juni 1970 en dag, der huskes.

Vi var her i Sevel og omegn i tiden omkring den 1. juni og ugen frem i gang med en husindsamling til et nyt forsamlingshus. Vi kaldte det nu ikke forsamlingshus, men brugte tidens modeord: Sognegård. Kommunerne havde mange steder bygget sognegårde i tilknytning til nye skoler, men det havde kommunen ikke gjort i Sevel. Derfor var vi nogle, som i lang tid havde arbejdet med planer om at få en sognegård i Sevel i stedet for det utidssvarende forsamlingshus, og nu var vi så igang med en indsamling.

Sevel forsamlingshus brænder tirsdag 2. juni 1970. Det oprindelige forsamlingshus fra 1903 ses her med hovedindgang ud mod Djeldvej med træer foran. Taget over salen er brudt sammen. Bordene og stolene i forgrunden blev båret ud i tide og reddet. (Vinderup Egnshistoriske Arkiv)

I det distrikt, som jeg havde sammen med gdr. Ole Ultang Nielsen, var vi ved at være færdige, blot manglede vi nogle få stykker, og dem ville vi besøge den tirsdag formiddag. På vores tur kom vi ind til et par ældre søskende, som havde en mindre landejendom. Vi spurgte, om de ville give en gave til et nyt forsamlingshus i Sevel. Vi plejede at blive godt modtaget, og få en god gave alle steder, men her fik vi noget andet at vide. Vi kunne da vel ikke komme i tanke om, at der skulle bygges et nyt forsamlingshus i Sevel? Jo, det mente vi nok kunne tiltrænges, men det mente Anine ikke. Hun havde arbejdet så mange gange i forsamlingshusets køkken i sine unge dage, så hun vidste, at det var et godt hus, og det var det rene frådseri at bygge et nyt.

Vi forlod de ældre søskende med god samvittighed. Tiden var da vist løbet fra et køkken med et sort komfur til fast brændsel. Det bør lige indskydes, at det

gamle forsamlingshus lå der, hvor man i dag fra Djeldvej kører ind til den nuværende forsamlingsgård.

Blandt de mangler, som var ved det gamle hus, skal også nævnes, at der ingen plads var uden om, så skulle man holde med en bil for at sætte folk af, måtte man holde ude på gaden.

Vi blev færdige med indsamlingen, og mens jeg om eftermiddagen står hjemme på gårdspladsen og snakker med kontrolassistenten, kommer min kone og siger, at der er ringet fra Falck. Sevel Forsamlingshus brænder, og jeg skulle give møde straks.

Når man som formand for det byggeudvalg, der arbejder med opførelse af et nyt forsamlingshus i Sevel, får at vide, at det gamle brænder, så tænker man uvilkårlig: »Kan det passe, for så er det som at vinde i lotteriet«.

Når jeg fik meddelelsen om branden, så var det fordi, jeg var brandsvend, dvs. lokal medhjælper hos Falck ved alle ildebrande i Sevel-området. Så jeg startede bilen og kørte til brandstedet. Da jeg kom frem, havde tililende reddet de bedste ting af inventaret - det var 100 næsten nye stole, 3 billeder skænket af Hjerl Fonden (de hænger nu i forsamlingsgården), klaveret og så lidt porcelæn.

Vi gik igang med at slukke ilden, som havde godt fat i tagkonstruktionen. Det blæste kraftigt, og der var tjærepap under tagpladerne, så der var god næring for ilden. Men at sætte mig og andre lokale folk til at slukke den brand, det var som at sætte ræven til at passe høns.

Jeg ved ikke, om man kan blive anklaget for pligtforsømmelse nu 13 år efter, hvis jeg fortæller om min indsats. Det positive er, at jeg var med til at passe på, at der ikke gik ild i naboejendommene. Jeg stod på en stige ud mod vejen, og skulle så sprøjte vand på det brændende tag, men jeg kunne altså ikke få det vand drejet derhen, hvor det brændte. Det løb ned ad de hele plader og så uden for bygningen. Der blev hugget flere huller i taget, for at vi kunne komme til at sprøjte den vej ind, men heller ikke det kunne lade sig gøre, og så var hullerne jo med til at give ilden luft.

Fra frihedsfesten mandag den 5. maj 1980 i Sevel Forsamlingsgaard. Ca. 175 mennesker fra hele sognet deltog i festen med bl.a. faneindmarch, sang ved Sevel skoles sangkor, taler ved fhv. borgmester, gdr. Jens Peder Hedegaard og gdr. Johannes Mikkelsen.

Der var feststemning i Sevel den dag, og mange bemærkninger faldt fra tilskuerne. Blandt andet: »Det æ' noget skøn' vejle å kom til ildebrand i«. Flere kom og ønskede til lykke. Nu måtte det, der havde været snakket om og arbejdet på de sidste år, være rykket nærmere - nemlig ønsket om en ny sognegård.

Kikkede man ned ad gaden, kunne man se to personer, der trods afspærring og vandslanger på fortovet gik fra dør til dør. Det var Vera Agerbæk og Emil Poulsen, som var ude at samle ind til et nytforsamlingslokale. Jeg tror, de havde en god dag med mange store bidrag.

Hen under aften ebbede branden ud. Huset stod ikke til at redde, så vi kunne gå igang med at efterslukke. Ved 19.30 tiden var vi færdige og gik ind i huset og væltede skorstenen, der stod så ene og dinglede. Så stod vi der i salen og blev lidt vemodige - den sal, som havde været rammen om så mange begivenheder.

Det var her, hjemmene havde holdt deres fester: bryllup, sølvbryllup, fødselsdage med mere. Det var her, man samledes til mindesammenkomst, når en af de kendte eller mindre kendte borgere var stedt til hvile på Sevel kirkegård.

Vi stod og så på resterne af scenen, hvor mange amatører, øvede eller første gangs, havde optrådt på de »skrå brædder« for et veloplagt publikum. Og der stod de forkullede rester af talerstolen - den talerstol, hvorfra der havde lydt så mange gode ord: kristeligt, folkeligt og nationalt, og man tænker, hvem var den sidste, der benyttede talerstolen? Det var faktisk undertegnede, da byggeudvalget på et møde den 12. maj fremlagde planerne for en ny sognegård i Sevel, ligesom vi gjorde rede for den husindsamling, der snart skulle begynde. Men af de store navne, som sidst brugte talerstolen, var det forhenværende kirkeminister, provst Carl Hermansen, Hjørring, da vi her i Sevel den 5. maj fejrede 25-året for Danmarks befrielse.

Langt om længe var dagen den 2. juni 1970 ved at være til ende mørket sænkede sig over Sevel - Forsamlingshuset var brændt. Brandårsagen: Børns leg med tændstikker! Forsamlingshuset, der blev bygget i 1903 og udvidet og moderniseret flere gange, lå i ruiner. Nogle dage senere blev pladsen ryddet. Indsamlingen blandt beboerne til et nyt hus havde givet ca. 86.000 kr. og dertil kom udbetaling af brandforsikring ca. 70.000 kr., så det kunne ikke vare længe, inden der stod en ny sognegård i Sevel, det var vi enige om.

Men der kom til at gå over 3 år med mange møder og forhandlinger - med vanskeligheder, der skulle ryddes af vejen. I de 3 år mærkede Sevelboerne, hvad det vil sige at mangle et forsamlingslokale. Familiefester, møder m.m. blev holdt i Ryde, Mogenstrup, Vinderup eller Nautrup Missionshus.

Den særprægede feststemning som var, da forsamlingshuset brændte, måtte sove tornerosesøvn i over 3 år, indtil den 12. september 1973, hvor den vågnede op ved indvielsen af Sevel Forsamlingsgård, hvor over 300 mennesker deltog. Det blev ingen sognegård og intet forsamlingshus, vi fik i Sevel, men en sammensætning af de to navne.

Ved indvielsen blev der skænket en ny talerstol af foredragsforeningen. Den blev overrakt af foreningens formand Chr. Østergaard med følgende linier fra en sang af Grundtvig:

Ja, tal nu sandt om småt og stort,
og jævnt om alt det høje -

Jeg ved ikke, om det er for egoistisk at nævne, hvem der først brugte den nye talerstol, for mærkeligt nok var det den samme person, som sidst brugte den

gamle - nemlig byggeudvalgets formand, og det var herfra ved indvielsesfesten, at der blev budt velkommen.

For et sogn som Sevel er det vigtigt, at vi har gode rammer til foreningslivet og ikke mindst efter 1970, hvor kommunen og meget andet blev til større enheder. Sevel Forsamlingsgård er en god ramme.

Jeg tror noget af den ånd, som rådede i det gamle forsamlingshus, er flyttet med over i det nye. Her tænker jeg på brugen af talerstolen og sangbogen.

Ved disse ting kunne generationer før os hente inspiration, og det kan vi også i dag, selv om vi lever i en fjernsynstid.

Jørgen Helgesen

Gårdejer og kommunalbestyrelsesmedlem

Svendshøjvej 5, Djeld

7830 Vinderup

Født 1930 i Taarup, Fyn

